

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 15 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 hóra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyitási sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A somogyi átírat és Aradmegye.

Arad, április 30.

Tegnap rendes közgyűlésén tárgyalta Aradmegye is Somogy hirhelt átíratát, melyet országsszerte ismer már a közönség mint olyan rossz pénzt, melyen a hitel-vesztett klerikális ellenzék a maga részére bizalmat, a kormány ellen pedig fegyvert akarna vásárolni. Aradmegye közönsége bizonyára sem értelmiség sem hazafiság dolgában nem áll mögötte a városnak, s a mire ez utóbbi első tekintetre rá mondta, hogy hamis, azt amaz sem fogja szó nélkül akceptálni, s ezt annál kevésbé teheti, mert nagyon is jól ismeri azokat, kik forgalomba hozzák.

Ugyan hol tett még valaha valami kézzel fogható hasznát a magyarországi mezőgazdaságnak az a feudál klerikális klikk, a mely épen a közgazdasági kérdések erőszakolásával akar minden áron népszerűséghez jutni, a gazdák érdekeinek hangoztatásából a kormány politikája ellen fegyvert kovácsolni, midőn ő maga a meddő akadémikusoktól e részben még semmi pozitív eredményt felmutatni nem képes?

Aradmegye közönsége nagyon is udvariasan — bár formailag helyesen — járt el az agrarizmus álarcza alá rejtőzött klerikális matadórokkal szemben, midőn az átíratot a mezőgazdasági bizottságnak adta ki véleményes javaslattétel végett. Ha a bizottság — a mi felett különben nincs kétségünk — behatósabb vizsgálata alá fogja venni a somogyi átírat politikai háttérét is, lehetetlen hogy rá ne jöjjön, miként itten egy hitelvesztett párt közve-

szélyes akciójával áll szemben, mely úgy állítja föl követeléseit, mintha csak épen annyit sürgetne a mezőgazdák részére, a mennyivel a kereskedő és iparos osztály tényleg bír, a valóságban pedig mézes madzagot húz végig a földbirtokos osztály száján, azt akarva azzal elhitetni, hogy ki tudja, mily rendkívüli előnyöket vivhat ki a maga számára, ha a kormány ellen követelőleg föllép. Elfogulatlan embernek lehetetlen észre nem vennie, hogy ezen látszólag jogosult ürügyek alatt egy veszedelmes falka üzi a közönség jóhiszeműségével végzetes játékát, és tulajdonképeni célja nem egyéb, mint a legridegebb osztályharcz felidézése a nemzetet önző kottériákra bontani, a haza érdeke helyett az önérdéket tenni jelszavá, s ezen jelszó alatt szétépíti, atomjaira bontani azon nemzetesetet, amely fölött másképp uralomra nem juthat. A „divide et impera” a Kollonicsok, Metternichék és Apponyiak politikája ez, kik addig nem remélhették uralmukat a magyar nemzet fölött biztosíthatni, míg ez le nem törli fenn lobogtatott zászlajának „a haza minden előtt” jelszavát.

És ez még a legkevesebb, amit az idegenből hazánkba áttűtetett agrár mozgalom terjesztőiről mondhatunk. Pedig azt is fel lehet róluk tételezni, hogy teljes tudatával bírnak azon végzetes következményeknek, melyek a magyar mezőgazdák érdekét sújtják, ha azokat egy oly ellenzéki politika eszközeiképen tudnák harcba vinni, melyet a nemzeti közvélemény mint szabadságellenest és hazafiatlant utál és elítél.

Szerencsére a magyar földbirtokos

osztály régen tisztában van azzal, hogy nehezebb évek átmeneti válságain épen úgy nem lehet sztrájkjal segíteni, mint a hogy nem vált soha a munkásoknak sem javára, hogy sztrájk-mestereiket követték.

A mondottaknál fogva végtelenül sajnáljuk, hogy az agrarizmus leple alatt terjesztett végzetes politikai irányzat mellett megyénknek egy oly kiváló és megérdemelt népszerűségnek örvendő fia exponálta magát, mint Vátsányi László. Méltatlannak, sőt sértőnek kell ránézve a nemzeti párt vezetője részéről követett azon eljárást minősítenünk, hogy épen neki imputál oly szerepet, mely ő magának derogál.

Ha Wittmann Jánost kevesli Apponyi Albert gróf az aradmegyei „Bauernvereinek” megalapításához, akkor állítson más valakit társul melléje, vagy pedig fogja meg maga is a dolog boldogabb végét, a kezeivel, melyeket minduntalan csak mosogat, valahányszor másokat olyas valamibe ugratott be, a melyekért felelősséget nem vállal.

BELFÖLD.

Új főispán. Nemesvári Kiss Pál, a sólyomi kerület országgyűlési képviselője, Zólyom megye főispánjává nevezetett ki. A sólyomi kerületben ennek következtében új választás lesz, mely alkalommal az ottani szabadelvű párt Zsilinszky Mihály vallás- és közoktatásügyi miniszteriumi államtitkár lépteti föl képviselőjelöltül, kinek megválasztása biztosítottnak tekinthető.

A szabadelvű párt és a vidék.

— Saját tudósításunkból. —

Budapest, április 30.

Annak feltétlen szükséges voltát, hogy a szabadelvű pártot minden vidéki központban

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Május.

A május édes illatárja
Elandalítja szívemet,
S érzem, hogy az virágra lelve
Eppen mint régen, úgy szeret.

Örülni tud a fénybogárnak,
Mely nagy páfránylevélén ül,
Örülni tud az ifjúságnak,
Amely előtte földet jár.

Érzem: énem kibontja szárnyát,
S az üdvös, édes multba száll,
Előtte újra fényben uszít
Kék ég, bokor, mező, határ.

Visszhangra kell bennem madárdal
A vidám emberek szava,
S nem kényszerül gyászolni leltem
Borosan, árván egymaga.

Szemem meglelte már az utat
Amely a célzig elvezet,
S felszívja arról napja csókja
Az eddig ejtett könnyeket.

Érzem, hogy én én lettem újra,
Ábrándos, méla, gondtalan.

Ki gyermekségen sirni tud tán,
S kacagni, hogyha búja van.

Kinek fáj embertársa sebje,
Magdát meg sem érezi,
Aki azért, hogy üdvözüljön
Eszménye képét kergeti.

Ki telve szível, tudni vágyja
Mi a valódi ifjúság,
Ki minden ízével beszívja,
Legelső, boldog májusát!

Hrabovszky Lajos.

A magyarság keletkezése és gyarapodása.

(Vámbéry Ármin könyvéről.)

A magyarság keletkezése oly rejtély, melyre nézve tárva van még a hypothesisok egészsora; sokat lehet még a magyarok török eredete mellett s ellene mondani, még így is aligha jutunk oda, hogy az eredet titkát valaha megoldhassuk, mert az egykorú írott adatok őseinkre nézve teljesen hiányoznak. A tudományos kutatások azonban már eddig is jutottak pozitív eredményhez, mely a mai elméletekkel szemben mindenütt kiállja a tűzpróbát, s ezt az eredményt nem a turkisták,

hanem a finnisták mutatták eddig fel, ez az, hogy a magyarok nyelve épp oly kevert nyelv, mint az európai román nyelvek, az alap ugyanis finn-ugor eredetre mutat, a fejlettebb társadalmi életre vonatkozó kifejezések a török nyelvből vették. Van ugyan benne még egy más elem, ez a szláv nyelvkecs, mely az ó-szlávból vétetett át, de ez a nyelv szervezetét nem módosította, miután a magyar nyelv a szlávból csak is főneveket vett át. Ez az első pozitív eredmény. A másik pedig az, hogy a magyar nyelv Sz. István idejében teljesen kézen volt, az az a XI-ik század magyar nyelvét alig különbözött valamennyire a mai magyar nyelvtől, a mennyiben Kapus, Almás, Kőárok, Marozs, Füzö, Lóhida helynevek ma is így ejtetnek ki, továbbá előfordulnak a következő helynevek, balványos, nagy-ut-halma, ravaszlyuk, nagy-ut, aszó-fő, köbál-vány, hamu-halom, sét-fő, szilfa, tölggyfa, kört-vélyfa, három-körtvély, nagyvár, tó, hársafa, hódos, bors-utja, körös stb. Ebből constatálja Vámbéry, hogy a magyar nyelv ezer esztendő óta csak igen csekély változást szenvedett. Ez a két pozitív eredmény megdönhetetlenül be van bizonyítva.

Eddig azon nézet uralkodott, hogy a nyelv az Ural és Altáj között elterülő tónán a Tongata vagyis Irdis mellett élte gyermekkorát, és Irán szomszédságában izmosodott meg. A finnisták csak a nyelv tanúsága mellett maradtak, Vámbéry azonban a tud. ak-

a nem nélkülözhető legnagyobb eréllyel s rendszeresen, állandóan szervezni kell és ahol ez a szervezet megvan, ott annak tökéletesítése okvetlen szükséges, azt már régóta minden szabadelvű magyar honpolgár legsürgősebb, halaszthatlan kötelességeként jeltük meg.

A „Pester Correspondenz”-ben már tavaly megjelent, az ország minden szabadelvű polgárához intézett ily értelmű felhívásokat valamennyi hazafias szabadelvű vidéki lap a legdicséretesebb módon támogatta. És íme kitűnt a tény, hogy nemcsak a pártkérdésekben, hanem állami és gazdasági ügyekben is önfeláldozó szorgalommal buzgolkodó hazafias sajtó a szabadelvű párt állandó szervezkedésének kérdésében sokkal inkább előtérbe lépett, mint a fővárosi sajtó legtöbb közege, a melyek a szabadelvű párt jövő sikerei érdekében halaszthatatlan és legfontosabb az ügyben sajnálatra méltó módon a közönyös várakozás és a minden esetre veszedelmes tétlenség álláspontjára helyezkedtek.

Konstatálhatjuk, hogy a sürgős szükségességre vonatkozólag annak, hogy a szabadelvű pártot minden vidéki központban, minden városban; illetve minden az illető választókerületében nézve fontos közszé-
ben állandóan szervezni kell, véleményünk és ismételt felhívásunk teljes összhangban van nemcsak elvileg, hanem a gyakorlati reformatori működés szempontjából is azon államférfiak véleményével, a kik irányadók a szabadelvű párt vezetésére.

A szabadelvű pártnak ez az állandó szervezkedése, a melynek az országgyűlési, megyei és községi választások idején kívül is permánens és gyakorlatiasan működő jelleget kell adni és ezt fenn is tartani, mindenekelőtt azonban a vidéki városokban és választókerületekben szükséges, a melyekben a különböző nemzetiségek a magyar politikai intelligencia által való vezetésre vannak hivatva.

A néppárt iparszerűleg tűzött politikai ámtásával szemben a magyar liberálisoknak nem szabad tovább várniok a kötelességük teljesítésével.

IDŐJÁRAS.

Légnymás: reggel 7 órakor 763.0 milliméter, délután 2 órakor 768.0 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 10.5$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 17.1$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 3. délután 2 órakor DK. 2. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az előző 24 órában: 1 milliméter.

Az európai béke.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti levele. —

Budapest, április 30.

Egy berlini, diplomáciai körökből eredő tudósítás jelenti, hogy Németországnak a japán-kínai békeszerződés kérdésében Francia- és Oroszország oldalán való állásfoglalását illetőleg a kezdés magától Vilmos császártól ered. A császár e jelentőségteljes elhatározásának döntő okaiként magas német kormánykörökben, melyek herceg Hohenlohe birodalmi kancellárhoz közel állnak, a következő megfontolásokat mondják:

1. Vilmos császár, a ki Miklós császárral mindig benső személyes baráti viszonyban volt, abban a nézetben van, hogy Németország, a tulajdon érdekeinek sérelme nélkül, ebben az összes kontinentalis iparos-államok jövőjére igen fontos ázsiai kérdésben oly helyzetbe jutott, hogy midőn Orosz- és Franciaország jogos követeléseinek tesszolgáltatást, egyúttal az összes európai békeérdekek megerősítésének is használ.

2. Franciaország viszonya a német birodalomhoz és ezzel a hármasszövetségben egyesült nagyhatalmakhoz a békére nézve hasznos értelemben javult, ami Vilmos császár és legáltalában a szövetségese: Ferenc József császár és király külpolitikájának megmáshataltan irányát jellemzi.

3. Japán és Kína közt a határrendezés kérdésében Német-, Francia- és Oroszország gyakorlati kereskedelmi, sőt diplomáciai hatalmi érdekei is a földolgozás párhuzamosak, mert e három nagyhatalom érdekeinek összességében az európai szárazföldi államok befolyása tényleg akként érvényesül, hogy ez a Németországgal szövetszertett osztrák-magyar monarchiára, Olaszországra és a kisebb szárazföldi államokra nézve az európai kereskedelmi érdekek terén nyugati Ázsiában és Keleten egyformán hasznos.

Szerencsés körülménynek tartják továbbá, hogy Kínával szemben Francia- és Németország hatalmi és kereskedelmi érdekei az általános európai érdekekkel egyenlő jelleggel bírnak.

Valjon a francia közvélemény, amely a francia kormány bel- és külpolitikáját befolyásolja, Vilmos császárnak ebben is mellékgondolat nélkül való őszinteséggel és haszonlét nélkül való érvényesülő békepolitikáját ma-holnap igazságosan fogja megítélni: nyugodtan be kell — s lehet — várni. Vilmos császár elhatározását illetőleg a földolgozás csak az a reálpolitikai megfontolás a döntő, hogy Németország állásfoglalása Francia- és Oroszország oldalán nemcsak ennek az ázsiai kérdésnek az igazságos megoldását segíti elő, hanem ama

politikai és erkölcsi tényezőkre nézve is, a melyek az európai béke fennállását biztosítják, előnyös, vagy legalább előnyös lehet.

A Franciaországra nézve kedvező tények természetes logikája leginkább alkalmas arra, hogy a francia nemzet többségénél is minden külföldi befolyás nélkül folytonosan fejlődő békehajlamokat támogassa.

A kilenczedik gyógyszerár.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, április 30.

Aradnak ez idő szerint nyolcz gyógyszerár van, hét a belvárosban egy pedig Gájban.

Most a sarkadi illetve pernyávi lakosság az iránt kérvényezett, hogy Pernyáiban a kilenczedik gyógyszerárt felállíthassa.

E kérdéssel foglalkozott tegnap délután a közegészségügyi bizottság, mely Pollák Gyula dr. tb. főorvos elnöklése alatt ülést tartott.

Az ülésen jelen voltak:

Posgay Lajos dr. főorvos, Tisch Mór dr., Ötvös Dániel dr., Schusztér Illés dr., Ring Lajos, Leitner Ernő dr., Virág ezredorvos, Kabdebó János dr.

Pollák Gyula dr. elnök megnyitja az ülést, mely után Leitner Ernő dr. olvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét.

A közegészségügyi bizottság múlt ülésén egy kis bizottságot küldött ki a kilenczedik gyógyszerár ügyében, hogy tegyen az véleményes jelentést a bizottságnak.

Az albizottság abban a véleményben van, hogy új gyógyszerárt felállítását nem ellenzik, mivel arra a külvárosban szükség van.

Az új gyógyszerár számára legalkalmasabb hely volna Sarkad és Pernyáva ama része, mely a Knezióh, illetve az Új-terem utca felé esik. A gyógytár körletét is meghatározta az albizottság.

Kétségtelennek tartják, hogy az új gyógyszerár némi csekély kárt okozna a Ring Lajos és Földes Kelemen gyógytárának, de ez oly számba nem vehető csekélység, melyet az új közegészségügyi intézmény létesülhetése érdekében figyelembe venni nem lehet.

Mivel pedig a külvárost intelligens, rendszeres gyógykezeléshez szokott polgárság lakja, annak prosperálása bizonyos.

Ring Lajos hivatkozik az egészségügyi törvényre, mely kimondja, hogy ha a törvényhatóság kimondotta, hogy a város egy bizonyos végén gyógytárt nem állit, úgy ott három évig nem lehet patikát létesíteni.

Arad városa egy ízben már így határozott, s épen ezért a sarkadi gyógyszerárt felállítását felett tárgyalni is felesleges. Állítsák a gyógytárt máshol fel, esetleg Pernyáiban. Leitner Ernő dr. felvilágosítja Rin-

demia egyik nagy-gyűlésén felolvasott értekezésében azt hangsúlyozta, hogy nem békés egymás mellett élés, hanem hódítás szolgál alapul a magyar nyelv alakulására. Vagyis a török hódítók elkeveredtek a meghódított finn-ugor népekkel, s ebből a keveredésből származott a magyar nyelv. A győztes török azután zászlaitak tovább vitték a Volgán túlra, átkeltek a Borjstenesen, az Oguzson, stb. és elfoglalták Magyar országot.

Az se volt ismeretlen előttünk, hogy az avarok, kik 803-ban, hódoltak meg Nagy Károlynak, részben még megérték a magyarok megérkezését, mely legyőztetésük után alig 40—50 esztendő múlva történetesen részben feyvertársaikká lettek. Arról meg történeti emlékeink beszélnek, hogy a magyarokhoz csatlakozott a kabarok egy része, továbbá a besenyők és kunok nagy részben, s mint a tények mutatják mindezeket a török népeket a magyarság magába olvasztotta. Beszélnek hagyományaink még a hun utódokról is, de már ezzel nem volt szabad annak foglalkozni, a ki a tudatlanság vádját nem akarta magára venni, ebben a finnisták nem engedtek, a germanisták pedig reánk sütötték, hogy az egész hun monda nem is magyar termék.

Vámbery azzal a merészséggel, mely a turkómán sivatag fanatikus lakóival szemben diadalra juttatta, előlrol kezd az összes kérdéseket a megoldásukra egészen új módot ta-

lál. Elismeri, hogy a magyarnyelv finn-ugor és török keverék, de Arpad nem ezen a nyelven beszélt; Tar Zerind utoda Koppány sem beszélt magyarul, következésképp alig ha beszélt maga Szt. István is, miután Arpad magyarjai tiszta török nyelvűek voltak. Ebből következik, hogy azt a nyelvet, melyet ma a magyarság beszél, a mely már 1000 év előtt ki volt forrva, nem Arpad vitézei hozták magukkal. Ezzel Vámbery saját eddig elfoglalt álláspontját ledöntötte. Újabb műve szerint a magyar nyelv nem az ázsiai pusztákon alakult meg, hanem itt a Duna-Tisza vidékén, a délibábs rónán, hol Attila hunjaitól kezdve soha sem halt ki a hun nép, csak kihaltak látszott, de föltámadt az avarokban, kik megérték a magyarok megérkezését s fölveték a magyar nép egyik törzsének megvernek nevét, ezért pedig nyelvüket adták cserébe Arpad turkjai, kazargjai, bolgár, besenyő, kun feyvertársaiknak. A mai magyar nyelv tehát az avarok nyelve. Az avarok, szlávok s finn-ugorok itt a Tisza vidékén, a Maros Duna között maradtak meg teljes függetlenségben Nagy Károly hadjáratai után; a frankok uralma különben sem terjedt a Tiszántúlra soha. Az avarok és szlávok feyvertársak voltak, az ugorok ellenben olyan meghódított nép fele, mely sem mestialkotásánál, sem békés hajlamánál fogva nem szerette a harcot, de annál nagyobb volt nyelvének hatása azokra,

kik lassankint beleolvadtak. Ezt a keverék nyelvet beszélték a magyarok Arpad turkjai megérkezésekor. Es most végre a székelyek is helyetjnyernek a történelemben, eddig ellenőkben azt hozták fel, hogy tiszta magyarok, nyelvük ép úgy átment a török és szláv hatáson, mint a magyaroké. Vámbery szerint ők tiszta avarok, a mai magyar nyelvet beszélő avaroknak keletre előtolt előőrsei. Csak azt nem tudjuk megérteni, miért haragszik Vámbery a szegény Névtelen jegyzőre, hiszen ez is azt mondja, hogy a székelyek segítettek Arpad törökjeinek Ménmarót uralma megdöntésében.

Vámbery különben nemcsak a Névtelen jegyzővel bánik így el, elbánik ő magával Leó császárral is. Eddig a legpuritánabb történet író is, aki nem tudott elég gunynyal beszélni a magyar forrásokról, Szentirásnak vette Arpad kortársának Bölcs Leónak a későbbi utódjának Constantinusnak művét. Vámbery ezeket is negligálja, hogyan érthették volna a városi emberek a pusztai nép életmódját, pedig a bolgárokkal szemben a magyarok a görögöknek feyvertársai voltak. Elveti a Lebedia s Atelközre vonatkozó minden állitást; az nem ismeri — ugymond — a nomád nép életmódját, törzsszerkezetét, a ki Lebediáról és Atelközről quazi a magyarok ideiglenes hazájáról beszél. A történeti korszakok megjelölése végett azonban kénytelen hasz-

get tévedéséből. Igaz, hogy a törvényben az általa elmondottak bennfoglaltatnak, amde az is benne van, hogy ha a lakosság kénytelen gyógyszerár iránt, vagy a kórház bér- mikortól tárgyalható. A bizottság tehát joggal, és köztársasági felhívásra ment a dolog tárgyalásába bele.

Schuster Illés dr. azt kívánja, hogy az új gyógytár Pernyáiban állítsák fel, s pernyái gyógyszerár nevet viseljen.

A közegészségügyi bizottság az albizottság javaslatát elfogadta azzal a módosítással, hogy az a város pernyái részén legyen kötelező a tulajdonos felállítani.

Városi közügyek.

Sorrendje

Az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottság által 1895. évi május hó 8-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi ülésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak:

1. A polgármester jelentése f. é. április hóról.
2. A tanács jelentése a lyceum-épület előtt fekvő parknak játék és nyári tornázó helyül való berendezése tárgyában.
3. u. az. Kinizig Jánossal az alsó marosparti 11. számú falrakó hely bérlete iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.
4. u. az. Péterffy Antallal a szinés bérház épületben bérelt lakásnak bérlete iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.
5. u. az. Schwaroz Simonnal a bérház épületben bérelt lakás bérlete iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.
6. u. az. Gruber Edével a bérház épületben bérelt lakás bérlete iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.
7. u. az a fa- és fémipari szakiskola építésével kapcsolatos munkák elvállalása iránt tartott árlejtés eredményéről.
8. A tanács jelentése Prekup János rendőr kérése tárgyában nyugdíjaztatása iránt.
9. U. az. előterjesztése a folyó évi március hóban elő- és leírt állami adók után esedékes községi adó elő- és leírása iránt.
10. Ugyanaz előterjesztése Pinter József által emelt új épület községi adómentessége tárgyában.
11. A tanács jelentése Arad szab. kir. város törvényhatóságának a polgármester által bemutatott és az 1893/94. évekről szerkesztett utadó szármadásiára.
12. Ugyanaz a közutak és vámokról szóló törvény büntető határozatainak kiegészítése tárgyában beterjesztett szabályrendeleti javaslatra.
13. Ugyanaz a sertéstartás tárgyában beterjesztett szabályrendeleti javaslatra.

14. U. a. a baromfiak fertőző betegségei ellen való védekezésről beterjesztett szabályrendeleti javaslatra.

15. Intitória Kálmán főjegyző kérése gyógyfürdő használatát végett 6 heti szabad-ságidő engedélyezése iránt.

Arad, 1895. április 30.

Kiadta:
INTITORIS KÁLMÁN,
főjegyző.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Május 1. —

Változó felhőzet. — Enyhe. — Jelentékeny csapadék nélkül.

Ismét leányrablás.

— Saját tudósítónktól. —

A szerbek és oláhok közt még egyre divik az a régi szokás, hogy a legény, ha a leányt nem adja hozzá feleségül, a ma nem is oly szokatlan módot választja, melyet leányrablásnak neveznek, s a melyet a büntető törvénykönyv érzékenyen büntet.

Mégis, a helyett, hogy ez utálatos szokást kiirtanák, azt tapasztaljuk, hogy az e fajta esetek napról-napra szaporodnak.

Mondorlak ki levelezőnk egy újabb esetről értesít bennünket, mely így hangzik.

Legszébb lány volt Mondorlakon öz. Klodován Juonné tizenöt éves Mártája. Mikor veres csikos kátrinczját magára vette, s kiült a kapuba a csarkodni a legényekkel, nem egynek bolondította meg a szívét és bontó, szép szemeivel.

Nem egy verekedés volt már miatta a táncz helyen, nem egy legény rohant vak dühében eles bicskával a tánczosára, hogy a vetélytárs szívében megforgassa kését, s kéjleg az áldozat vergődésében, s szívja a vér gözölgő illatát.

Az anyja nagyra is volt a leányával, s válogatott is a csaláfta legénynepekben, mint a galamb a tiszta buzában. Mindig csak azt hajtotta, hogy az ő veje...

Szép is legyen, jó is legyen,
Meg egy kicsit gazdag legyen.

De most már tönkre vannak téve az anyja reményei, s a gyöngye lilioszája összeröve meggyalázva sirdogálja az elveszett ártatlanság keserű könyvét.

Kati Szimion, mondorlaki csordás legény szemet vetett a szép Mártára, s elhatározta, hogy ha az ég-föld összeomlik is, a leány mégis csak az övé lesz. Ha nem megy szép szóval, meg erőszakkal.

Híres korosmahós volt, a ki beváltja a szavát, s be is váltotta.

E hó 24-én este a leveles kapuba hívta a leányt, ki mit sem sejtve odament, s neki támaszkodva a tornácznak gömbölyű karjára támasztotta fejét.

A legény beszédbe elegyedett a leánnyal, s egy intésre Milován Dimitrie, Dukó Mitru és Kati Döme nevű falurosai előngrottak, s a leány száját betömve, a készen álló kocsira téve, elrabolták.

A csendőrök az előjáróság távirati megkeresésére azonnal megindították a nyomozást, s harmadnap meg is találták a leányt a részeg oszimbórák társaságában testben-lelekben összetörve.

A vadállatokat, kik röhögve ismerik be tetteiket, a radnai járásbírósnak adták át.

Május elsején.

Rózsás hangulat, aranyos napsugár, fide levegő tele ezerféle illattal, az erdő rejtelmes süsogása fogadja az ünneplőket, kik egy délelőtti odahagyják a porfelhős város füstös miazmás levegőjét, hogy a természet újjászületését nem a korcsmákban, hanem a szabadban ünnepeljék meg.

Kora hajnalban sűrű csoportokban, mintegy kisebbberről népvándorlás, indul a nép felvirágosva, fellebogosva a Csálába és a városli-getbe.

Künn, az erdő csendjét vidám nótázás, hangos ihajzás veri fel; kacagó leánykosszoru versenyt énekel az árnyas lombátor édes hangudal-nokaival, melyek mintha meglennének bővölve, hirtelen elhallgatnak.

Azok a sápadt arcú munkás gyerekek mint-ha megváltoztak volna, úgy kipirosodtak az egésszépes, májusi levegőtől. Összefogosva énekelik az a régi dalt, melynek hallatára feljúltni érzem boldog gyermek éveim édes emlékeit, s úgy elszorul a szívem, ha visszagondolok a letűnt ifjuságra.

A gyermekcsereg énekel:

Kis kassa fürdik
Fekete tóban,
Anyjához kóssul
Lengyelországba.

A gyepen az iskolás fiúk több csoportra oszolva labdázni, birkóznak, versenyt futnak.

Az erdő szélén a kávézenikék gyűléseznek — szalonka mellett. Nekik már csak az az élvezetük, hogy a gyermekekben gyönyörködnek, kikben önmagukat látják megifjodni.

Egy másik csoportban pedig a családapák idénik vissza az ifjuságot — jó fajta hegyaljai-val. Körülöttük, úgy látszik messziről, mintha az erdő égne, pedig csak pipázgatnak.

De nini, hirtelen megszakad a poharazás, a politizálás, s mindnyájan felugrálának.

— Eljen, éljen! — kiáltják vigan, s az erdő szürkeávarosan adja vissza a különböző hangokat.

Egy élelmes csoport csigányt hozatott, s a barna fiúk rázendítik a Rákóczyt.

nálni a Lebedia, Atelköz nevet. Szerinte a magyarok vándorlása folytonos, lassu volt a Fekete tenger északi partján, itt le is szakadt róluk egy törzs s mai nap is megvan a Kaukázusban leszigiek név alatt. A vándorló turkok azután kalandra gyakran vállalkoztak, hátrahagyva táborukat, családjaikat. Épen távol volt a vitézek tulnyomó része, mikor a bolgárok Atelközben a magyar táborra ütöttek s a szó szoros értelmében az otthon maradtakat egy lábíg legyilkolták. A hazatérő magyarok tehát rögtön megfordulnak, s az Al-Duna mellett bejönnek az avarok földjére. Aztán nem mondja meg, hogy hol jöhettek be; bolgárok földjére bizonyosan nem mehettek, mert itt ellenségeik torkába jutottak volna, az Al-Duna vidékén pedig Róbert Károly próbált Havasalföldre benyomulni, s tudjuk mennyi jó vitézébe került.

Meglepő adatokat közöl Árpád turkjainak számáról. Ibn Daszta adatai szerint a magyar vezér 20,000 emberrel áll ki a harozra, hazai krónikáink szerint 200,000-re ment a fegyveres magyarság. Ez utóbbi adatot már kellőleg redukálták hazai történetíróink s a beköltöző magyarok számát fél millióra tették; Vámbérynek még Ibn Daszta 20,000 harozosa is sok, mert ez a szám legalább is 100,000 embernek felel meg. Ő az összes beköltöző magyarok számát 80,000-re teszi, míg az országban lakó avar és szláv népességet 300—400,000-re. Ha

analgiákat tekintünk Klodvig frankjai sem voltak többen, s meghódították a köztudat szerint nagyon is népes Galliát; 18 normann kalandor fölmenti Spoleto; az arabok ostroma alól s királyságot alapít Szicília és Nápoly területén, mely a Görög félszigeten és Duraz-zóig ér. Csakhogy ezek a hódítók mind beleolvadtak a meghódítottakba. Árpád magyarjai is bele olvadtak az avarokba, de Vámbéry szerint még az így összeolvadt török-avar elem is, mely magyarnak nevezi magát, csak 20 százalékat képezte az összes lakosságnak, melynek 80 százaléka szláv volt.

A nemzeti büszkeségre mindenesetre nagyon hízogó volna, ha ezt adatokkal lehetne bebizonyítani s nem volna merész hypothesis. Ezzel ellenkezőleg az oklevelek arról tanus-kodnak, hogy a Poprád folyó vidékétől a Gerdig, mely Magyarországot Horvátországtól elválasztotta, mindenütt ott volt a magyarelem, közigazgatás igazság-szolgáltatás magyar volt, bár egyes intézmények nevét, melyek a magyaroknál korábban nem voltak meg, a magyar nyelv a szomszéd szláv népektől kölcsönözte. Még az sem szükséges, hogy épen a magyarországi szlávoktól: hiszen látjuk az egész Árpád-kor idején, hogy mennyi ügyes-bajos dolga van a magyar nemzetnek a szomszéd Halics, Ladomér, Lengyel és Oroszországgal. Az uralkodó családok tagjai összeházasodnak, a magyar királyi család iparkodik hatal-

mat alapítani, míg más részről IV. Béla veje Rasztyaszáv kapja a Tulai szerénységet, Macsót, Boszniát. Végre is intézményeink alapját Sz. István csak megvetette, még pedig bamulatos lángésszel, miután ez intézmények a Sz. István megvetette alapon fejlődtek ki s érlelődtek meg a XIII-ik században.

Történetíróink már eddig is constatálták, hogy a magyarok műveltebbek voltak meghódított alattvalóiknál; ezt támogatja Vámbéry is, midőn a Sasszanidák neveltjeivé teszi a magyarokat.

Vallásukat ellenben a Samanizmussal azonosnak vallja, s mi nagyon kevésbé egyeztethető össze a perzsa műveltséggel, bárábban történetíróink is megegyeznek, hogy a magyar nemzet vallási fogalmai nagyon zavartak lehettek s azért vették fel aránylag oly könnyen a keresztény vallást.

Beszél végre Vámbéry a magyarság sor-sáról mai hazájában, ez azouban kevésbé történeti ismertetés mint inkább politikai hitvallás; ez már nem is egészen függ össze a magyarság keletkezésével s gyarapodásával, egy pár érdekes statisztikai adatot is tartalmaz. E tekintetben az érdeklődőt magának a műnek olvasására utasítom, mert e, már fel-fogás szempontjából is érdekes munka, nagyon is megérdemli a felkarolást.

LAUKÓ ALBERT.

Nem csoda, hogy mindenki figyelmes rájuk. Még az ösvényen haladó szerelmes pár is megáll.

A csinos fiatal ember megragadja a leány kezét, ki bár látszott, hogy szívesen oda adja, kissé vonakodott mégis.

— Akar az én kis feleségem, boldogságom, életűdvöm, mindenem lenni?

A lányka megreszketett, mikor a kérdésre válaszolt.

E pillanatban egy gerlepár szállt a közeli tölgyfára, s csókolódni kezdett.

— Látja, hogy szeretik egymást? Tudnánk mi is így szeretni?

— Kérdesze meg az édes mamától.

Légy üdvöz anyhe május, s fakassz virágokat az erdők — mezők növényein, s a fiatalág szívében is, hogy méltán lehessen a szerelem hónapja.

HIREK.

Május 1. Szerda. Róm. kath. naptár: Fülöp, Jakab. — Protestáns naptár: Fülöp, Jakab. — Görög-keleti naptár (Április 19.): János. — A nap két 4 óra 45 perczkor, nyugszik 7 óra 9 perczkor.

Május 2. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Athanáz. — Protestáns naptár: Athanáz. — Görög-keleti naptár (Április 20.): Tivadar. — A nap két 4 óra 48 perczkor, nyugszik 7 óra 10 perczkor.

Szabadságharozó emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Május 5. Az aradi könyvnyomdászok majálisa a Csálai erdőben.

Junius 2. A hadász-egylet juniálisa a Csálai erdőben.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1896. évi április hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
<i>Budapest felé indul:</i>	<i>Budapest felé érkezik:</i>
Nagyvárad reggel 5.18	Vv. Csabáról reggel 9.10
Szolnokig d. u. 5.56	Nagyvárad este 8.42
Gyórvonat reggel 8.18	Személyvonat reggel 6.10
Személyvonat d. e. 11.20	Személyvonat d. u. 3.55
Személyvonat este 9.40	Gyórvonat este 6.52
<i>Erdély felé:</i>	<i>Erdély felé:</i>
Személyvonat reggel 6.35	Boborsinról reggel 6.59
Soborsin d. u. 2.30	Gyórvonat d. e. 8.08
Személyvonat d. u. 4.30	Személyvonat d. e. 10.10
Gyórvonat este 7.02	Személyvonat este 8.55
<i>Temesvár felé:</i>	<i>Temesvár felé:</i>
Vegyesvonat reggel 6.20	Személyvonat d. e. 10.43
Vegyesvonat d. e. 11.30	Vegyesvonat d. u. 3.44
Személyvonat d. u. 5.—	Vegyesvonat este 10.55
<i>Szeged felé:</i>	<i>Szeged felé:</i>
Személyvonat reggel 7.—	Személyvonat reggel 8.43
Vegyesvonat d. u. 4.10	Személyvonat este 8.10
<i>Gurahoncz felé:</i>	<i>Gurahoncz felé:</i>
Személyvonat reggel 6.40	Személyvonat reggel 8.08
Személyvonat d. u. 5.10	Vegyesvonat d. e. 11.46
Vegyesvonat d. u. 12.25	Személyvonat este 6.45

— Lapunk legközelebbi száma *pén-
teken*, május hó 3-án reggel jelenik meg. A helyi lapok szerkesztősegei és kiadóhivatalainak közös megállapodása az, a meny-
nyiben a mai napot a nyomdászemélyzetnek pihenőül adjuk, követően ebben az összes
fővárosi lapok példáját.

— Május hó 1-jével új előfizetést nyit a kiadóhivatal és felkéri mindazon előfizetőket, kiknek előfizetése lejár annak megújítására, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

— Személyi hírek. Csikós Alajos eszardes, hási ezredünk parancsnoka, szabadságáról hazatérve tegnap ismét átvette az ezredparancsnokságot.

— József Agost Kisjenőn. Kisjenői tudósítónk táviratozza, hogy József Agost főherczeg tegnap Liebits Adolf uradalmi jószág kormányzó kíséretében több napi vadászatra a kisjenői főherczegi birtokra érkezett. Az állomásnál a főherczeg Pécseley főszolgabíró, és Ulrich uradalmi ügyész fogadták, a kastélyban pedig az összes uradalmi tiszt.

— József főherczeg a délvidéken. Mint értesültünk, József főherczeg legközelebb a délvidékre jön, hol, mint a honvédség

főparancsnoka, szemlét tart a Verseczen és Lugoson állomásozó 7. és 8. sz. honvédszázadok felett. Jankó Lajos tábornok, a szegedi honvédkerület parancsnoka a múlt héten Verseczen és Lugoson járt és előlége-
sen megvizsgálta az említett ezredeket.

— A májusi előléptetések. A hivatalos lap tegnap kezdte meg közölni a májusi előléptetéseket. Ezek szerint az aradi oszáz. és kir. 33-ik gyalogezredben ezredessé lépett elő nemes Buncyevác Jaromir alezredes, alezredessé Domansky Rajmond őrnagy; I. oszt. századosokká Blazek Ferenoz, Bussu Miksa, Szigethy Géza II. oszt. századosok; II. oszt. századosokká Grün Gynla és Hubinger János főhadnagyok; főhadnaggyá: Mertl Péter és Scholz György hadnagyok; — hadnaggyokká: Germar Karoly, Friedl János, Mandl Antal és Stefanovics István tiszt helyettesek. A házi ezred kötelékébe tartozó orvosok közül dr. Szedlacek István ezredorvos törzsorvossá, — és dr. Rösler Armin főorvos II. oszt. ezredorvossá neveztetett ki. Kineveztetett még az aradi csapatoknál dr. Dutsman József törzsorvos II. oszt. főorvossá és Swaty Ferenoz és Körner Henrik 3. huszárezredbeli I. oszt. kapitányok őrnaggyokká. A honvédségnél Nagy Arpád főhadnaggyot, továbbá Szávu György volt aradi főhadnaggyot a király II. oszt. századosokká léptette elő, Geozó Aladár tiszt helyettesét pedig hadnaggyá. A honvédszázadoknál Póchy Sándor hadapród-tiszt helyettes szintén hadnaggyá lépett elő. A honvédség tartalékába helyezettett át Frankó Géza oszáz. és kir. 33-ik gyalogezredbeli hadnaggy.

— Az aradi hírlapírók és írók körébe legújabbban alapító tagul az „Aradmegyei Takarékpénztár” 100 frttal jelentkezett a ezen összeget a kör elnökéhez Brankovics Györgyhöz 1 darab 200 koronás intézetbeli 4 és fél százalékos záloglevélben be is küldötte.

— Katonai áthelyezések. Mint a hadsereg rendeleti lapjában olvassuk Grün Gynla és Neudert Lajos 33. gy. ezredbeli századosok áthelyeztettek és pedig Grün a 42-ik és Neudert pedig a 95. gyalogezredhez. Dr. Szedlacek törzsorvos Nagyváradra és Niedermann katonai lelkész pedig Lembergbe rendeltetett. Az utóbbi helyébe Aranyossy József lelkész jön Aradra Lembergől.

— A főjegyző szabadságon. Arad szab. kir. város főjegyzője Institóris Kálmán tegnap adta be hat heti szabadságolása iránti kérvényét. A közgyűlés késégtelenül megadja a szabadságolást.

— Éjjel-nappal telefonszolgálat. Nagy fontosságu újítás lép ma életbe a telefon-központban. A kereskedelemügyi miniszter intézkedéséhez képest ugyanis mártól kezdve éjjel-nappal lesz Aradon telefon-szolgálat. Ezzel együtt a telefon-hivatal szolgálattévő személyzetét kettővel szaporították.

— Az aradi ereklyemúzeum Csabán. Az aradi ereklyemúzeum a pünkösdi ünnepekre valószínűleg Csabára kerül, persze csak néhány napra. A csabaiak nagyon szeretnék, ha a szép terv megvalósulna s így Csaba és környéke is gyönyörködhetnék e minden magyarnak oly szent szabadságharozó ereklyékben, anélkül, hogy Aradra kellene elutazni. Az ereklyemúzeum elnöksége már rá is állott, hogy pünkösdkor három napra terjedő határidővel múzeumának ezeröttszáz, tisztán 1848—49-re vonatkozó nagyértékű tárgyait Csabán kiállítsa: Kossuth és Damjanich ereklyéi közül a legérdekesebbeket, a világo-
si kapituláció okmányait és más, tisztán csak az aradi múzeum tulajdonát képező ereklyetárgyat. Csabán cunélfogva igen nagy ide-

genforgalomra számítanak a pünkösdi ünnepek alatt, mert akkor tartja közgyűlését és löversenyét a gazdasági egyület is.

— A borossebes-menyházi vonal. Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatóságától az alábbi értesítést vettük: A borossebes-menyházi vonalon fenállott forgalmi akadály elhárítatván, f. é. május hó 1-én ezen vonalon az összes forgalom ismét telvétetik.

— Fegyvergyakorlatok. A 33. számú hadkiegészítő kerületi parancsnokságnál a 13. napos tavaszi fegyvergyakorlat ma kezdődik. Saját érdekükben figyelmeztetjük a behívottakat, hogy behívójegyük és katonakönyvükkel ma reggel 8 órakor annyival is inkább pontosan jelentkezzenek, mivel az elkésve érkezők felelősségre fognak vonatni és szigorúan megbüntettetnek.

— Városi közgyűlés. Aradváros köztörvényhatósági bizottsága májushavi rendes közgyűlését 8-án d. u. 4 órakor tartja. A közgyűlés sorrendjét lapunk más helyén közöljük.

— Hurczolkodás. A szerelem havának sok élvezete mellett van egy rossz oldala is, a hurczolkodás. A lakók ilyenkor váltogatnak leginkább háziurat, s a háziurak lakót. Mind a két fél azt hiszi, hogy az új jobb lesz, mint a régi. Városszerte megindult a költözködés, a nehéz teher kocsi hangos dübörgése veri fel az utcza csendjét, melyben elvegyül a porcelán edények törésével járó sikoltózás. Nincs olyan utcza, amelyben nem történék ilyen májusi mozgalom. No de ez csak két — három napig tart, s aztán beáll a nyugalom a hurczolkodás krónikájában egész novemberig.

— A Marosnak utóbbi nagy áradása több helyen megrongálta a partokat. Különösen a nagy kincstári hid közelében, hol a Maros árja a legszörnyebb egy körülbelül 10—15 lépés hosszú s 2 méter mély gödört vajt a partba. Mintán az Ujaradról átjövő munkások mind a Maros partján mennek hazafelé, — hogy utjokat megrövidítsék — s mintán azon a vonalon a közlekedés nappal és éjjel különben is igen élénk, felhívjuk az illető hatóság figyelmét e körülményre, hogy tegye meg a szükséges intézkedést arra nézve, hogy a nagy gödör betömésék, még mielőtt valaki beleesés következtében szerencsétlenül járna.

— A tanítók helyzetének javítására szolgál a közoktatásügyi miniszternek azon legújabb intézkedése is, melyben elrendelte, hogy az állami elemi iskoláknál minden igazgatótanító, ha már a tantestület létszáma háromra felemelkedett, 50 forint igazgatói pótlékban részesüljön. Ezen intézkedés f. évi július elsején fog életbe lépni. A miniszter rövid kormányzása alatt máris bebizonyította, hogy nemcsak ígérni, de tenni is szeret a tanítóság érdekében.

— Hamis ezüstforintok kerültek újabban nagy számmal forgalomba. A hamis forintok brittania fémből készültek, osztrák veretűek és 1888-iki évszám van rajtuk. Különböz-
könnyen meg lehet különböztetni az igazi forintoktól, mert a színük feltűnően szürke, szélükön nincsen felírás, a rajzuk nagyon homályos és a súlyuk is igen csekély: csak 9 gram.

— Egő erdő. Nagy rémületet keltett tegnap Bersován az a hír, hogy a sztrimiturái kincstári erdőt az ott dolgozó famunkások felgyújtották. Ez a hír azonban nem bizonyult egészen valósnak, mivel csak annyi volt igaz, hogy az erdő tényleg égett. A gyújtogatókat Ledás József és Deza György személyében el is fogták, kik azt vallották az előjárásnál, hogy az erdő mellett levő szántóföldjükön bokrokat égettek, s innen harapódzott el a tűz, melyet mielőtt nagyobb szerencsétlenség történt volna, el is oltottak. Ugyanigy vallottak a többi famunkások is, kik az oltásnál segítettek.

— Behajthatlan utadók hátralékok. A kereskedelmi miniszter megsemmisítette egyik vármegye felszólamlási küldöttségnek bevehetetlené vált utadók hátralékok törlesztését elrendelő határozatát, mert a behajthatatlannak.

bizonyult utadók leírása a közigazgatási bizottság hatáskörébe tartozván, a felszólamlási küldöttség illetékellenül határozott. Kijelentette a miniszter egyúttal azt is, hogy a behajthatatlanná vált utadó hátralékok természetben való leszolgáltatása csak az esetben rendelhető el, ha ennek lehetőségét a vármegye közgyűlése akár szabályrendeletileg, akár közgyűlési határozattal kimondta s e határozata megnyerte a miniszteri jóváhagyást.

— **Az élővizcsatorna halottja.** Megírtuk annak idejében, hogy az élővizcsatorna felső részén egy alig három hónapos gyermek hullájára bukkantak. Mivel alapos a gyanu, hogy valamely lelketlen anya vesztette el saját gyermekét, vizsgálatot indítottak ez ügyben. A vizsgálat folyamán Nyáry Béla revidálta az anyakönyvvezető hivatalokat, annak megállapítása végett, kinek született az időben gyermeke. A vizsgálat folyik.

— **Az aradi közúti vaspálya kocsijai** május hó 1-től további intézkedésig az indóházról Buzsákiig délelőtt $\frac{1}{2}$ 7, $\frac{1}{2}$ 8 és $\frac{1}{2}$ 12 órákor, délután $\frac{1}{2}$ 1, $\frac{1}{2}$ 4, $\frac{1}{2}$ 5, $\frac{1}{2}$ 6 és $\frac{1}{2}$ 7 órákor pontosan vasúti idő szerint közlekednek. Az indóháztól a városba az első kocsi reggel 5 órákor, az utolsó kocsi a budapesti vonat indulása után mintegy 9 óra 45 perczkor indul.

— **A házi ezred zenekarának fele része** tegnap reggel elutazott Herkulesfürdőbe, hol a nyarat tölti s honnét csak két hó múlva jön vissza Aradra.

— **Szerencsétlen esés.** A Deák Ferenc utcában holmi tatarozásokat végzett Stefa novits József kőműveslegény. Ő maga a falhoz támasztott létrán állott, amikor arra felé hajtott Bogya Száva, aradi fuvaros, akinek kocsija a létrát ledöntötte. A fiú a földre zuhant és súlyos sérüléseket szenvedett.

— **Vörös kakas.** Miska Petruné, simándilakosnő háza tegnap, mint levelezőnk írja, ismeretlen okból kigyulladt. A ház biztosítva volt.

— **Összezúzta a gép.** A György-utcában tegnap délután szerencsétlenség történt. A póczegődröt tisztították a 11. számú házban. Az udvaron játszott Kellner János aradi lakosnak kis fia, akinek kezét a kerék elkapta, s teljesen összemorzsolta. A sebesültet Leitner Ernő dr. vette ápolás alá.

— **Bosszuálló oláhok.** Grémer Károly, Kovaszinczi szőlőtulajdonos a napokban arra ébredt, hogy szőlőjéből a gyümölcsfákat egytől-egyik kivágták. Már nem az első eset ez, mivel többször megtörtént az is, hogy a szőlővesszőket kihúzták vagy elfűrészelték. Annyi bizonyos, hogy a tett bosszuállás, mert a kivágott fa, nagyon csekély értéket képvisel. A nyomozás folyamatban van.

— **Verekedő asszonyok.** Nem volt párja Szemlakon a friss pletykázás terén Sipircskő Máriának. Veszedelemes nyelvtől rettegett a falu népe. No de tegnapelőtt ugyancsak porul járt, mert egy kihíresztelt asszony, Hardis Anna elkapta az utcán a kontyát és a forró pecsenyesütő úgy eltárgálta, hogy Sipircsky Mária asszony két hétig — mint az orvosi látlelet bizonyítja — pihentetni lesz kénytelen a nyelvecskéjét — közmegelegedésre.

— **Tolvaj Pythia.** Puczik Andrásné, oltálakai menyecskehez beállított egy rovtól multu cigányasszony, kit Kirpács Máriának hívnak, s arról nevezetes, hogy lerajzolja a legmagasabb kéményben logó sonkákat is. Egy kis aquarell festményt csinált Pucziknél, kinek ruháit és ágyműtét lopta el. Bekísérték a kisjézői járáshírosághoz, hol elmélkedhetik a rajzolás technikája felett.

— **Az állatorvos és a világosság.** Csinos kis éjjeli epizód mulattatja ez idő szerint Bács-Almás kisváros lakosságát. Csiesmány János állatorvos ugyanis több napon át tartó vidám mulatozás után összeveszett a cigányokkal. Hamarjában fölkapta a morékat s mikor azok a nyirettükkel meg a csimbalomverőkkel a fejét, meg az orrát elkezték kopogtatni, rendőrkért kiáltott. A rendőrök ki is vették az állatorvost a cigányok kezei közül, de ő nem ment haza, hanem

más koresmába indult. Mint hogy még a Bácskában is van ugynevezett záróra, az ajtókat becsukva találta. Kellemetlenül érintette ez a tapasztalat, de legott megvigasztalta az átéltben levő világosság, a mely egy ablakból kiáradt az utcára. Rendőrkért kiáltott ismét és az odasiető Erhard József rendőrzetöt meginterpellálta.

— **Méreg a börtönben.** Mint Szófiából telegrafálják, ott az egész városban közbeszéd tárgyat képezi a következő titokzatos eset: Tépavsky volt bolgár rendőrminiszter a börtönben felkereste Lukanoft börtönre ítélt volt rendőrfőnököt és egy kis üvegeset adott neki azzal, hogy másnap reggel igyék belőle. A rendőrbiztos, kinek jelenlétében a látogatás megtörtént, észrevette a kis üvegeset, mire a látogató azt csakhamar visszavette és távozott. Kormánykörök állítása szerint az egész művelet csak arra szolgált, hogy a közönséggel elhitessék, hogy Lukanoftot meg akarták mérgeztetni.

— **Újabb földrengés Laibachban.** Mint Laibachból telegrafálják, ott te nap éjjel rövid tartamú lökéseket éreztek. Az esős és hideg időjárás a sátrakban lakókat érzékenyen sújtja. A barakkok építését folytatják. Az összes templomok, a székesegyház kivéve, zárva vannak. Az isentiszteletet szabadban tartják. A biztonsági és egészségügyi viszonyok normálisak.

— **A szerencse örültje.** Nagy feltűnést kelt Oroszában Harsányi László asztalos mester tragikus esete. A különben eléggé rendezett anyagi viszonyok között élő polgárt kedvelte a szerencse, ezelőtt vagy tíz esztendővel nyert néhány ezer forintot a kis lottón. A napokban megint megrakott néhány számot, de ez alkalommal úgy látszik maga sem bízott szerencséjében, mert mikor értésére adták, hogy 24 ezer forintot nyert, örömeiben megőrült. A szerencsétlen embert ápolás végett gyógyintézetbe szállították.

— **Személyváltozások a magyar királyi államvasutaknál.** Daniel Ernő kereskedelemügyi miniszter — mint a Kel. Ert. jelenti — a Szombathelyen létesítendő üzletvezetőségre vonatkozó tervezetet már jóváhagyta, és az már legközelebb életbe is lép; az általános osztály vezetésére Erdélyi Béla titkárt rendeltetett ki; az üzletvezetőség személyzete is ki van már nevezve, a főnöki állást legközelebb tölti ke. Schuler Antal főfelügyelő, szakosztályvezető, Skalka János zágrábi üzletvezetőségi főnök és Eszaki Károly kolozsvári üzletvezető nyugalmába vonulnak; épp ugy fognak Litmann Izidor és Sommer Károly is a m. kir. államvasutak szolgálatából megválni.

— **Kir. herceg és matróz.** Ez az apró történet is bizonyosságot tesz Károly István kir. herceg nemesszivűségéről. Lussin Grandeban egy matrónak ifjú neje meghalt. A férj éppen Fiumében volt és kétségbeesetten szaladgált a fumei kikötőben, egy hajót keresvén, melyen Lussin Grandebe mehetne. Megtudta aztán, hogy Károly István kir. herceg Christa nevű yachtja két nap múlva Lussin-Grandebe megy. A fedélzetre kéretőzött és esedezett a kir. herceg előtt, hogy vigye el őt is. A kir. herceg szíve annyira megégett a szegény matrón, hogy azonnal parancsot adott az indulásra. Így aztán hamarosan Lussinba értek, hol kitették a partra az utast. Azonkívül a matróz értesítést kapott hogy mind a két gyermekét felvették az Eleonora kir. hercegnő nevével viselő gyermekmenhelybe, Mária Terézia kir. hercegnő alapítványára.

— **A papi hivatás áldozata.** Pár év előtt sokat írtak arról a szenzációs esetről, hogy Franciaországban egy katolikus pap megölt a kirabolt egy hölgyet. Az esküdtszék a szerencsétlen papot élethosszig tartó kényszer munkára ítélte és Ul-Kaledoniába transzportáltatta. Az elítélt nem volt más, mint Dint Dumoulin abbé, aixi megyebeli áldozópap. Egy szó megmenthette volna a fegyháztól, a szegénytől: nem mondotta, mivel a gyónási pecsét ezt tiltja. Nem rég halt meg az igazi gyilkos: a vádlott papnak sekrestyése. A büns halálos ágyán négy tanu előtt bevallotta rablógyilkosságát s kijelenté, hogy a gyilkosság napján a plébánosnak gyönt, hogy ily módon ne vezesse a csendőrséget az igazi tettes nyomára. A nemeslelkű pap több éven át viselte a fegyház kínjait s rablógyilkosság szegényét, míg az igazi gyilkos vallomá-

sa meg nem hozta neki a szabadságot és a törvényszék ki nem jelentette, hogy Dumoulin abbé igazságtalanul ítélte el.

— **A szerelem bolondja.** Kecskemétről írják: Vasárnap hajnalban valami Garzó Pál nevű földműves meggyilkolta özv. Somogyi Józsefnét és ennek 12 éves fiát, aztán pedig magát agyonlőtte. Az eset részletei pedig a következők: Garzó Pál földműves egy udvarban lakott özv. Somogyi Józsefné napszámos-asszonygyal. Garzó szemet vetett a még mindig csinos asszonyra és utána adta magát egészen. Még az iszákosságról is kezdett leszokni, csak hogy az asszony szerelmét kinyerje. Az özvegy, úgy látszik, nem is idegenkedett tőle. Vasárnap hajnalban lövések zaja riasztotta fel a házbelieket. Gyors egymásutánban hét lövés hangzott el, s mikor azok az özvegy ablakára szettek, az óriási löporfűstön kívül egyebet nem láttak odabent. Mikor a lakás ajtaját betörték, ott feküdt a szobában vérben fetrengve az özvegy és fia s szétlőtt agygyal, holtan a gyilkos Garzó Pál. A gyilkos három lövést tett az asszonyra, melyek közül egy a karját ronsolta szét, a másik kettő a fejét találta; a fiúnak egy lövéssel kilőtte a jobb szemét s agyagolyó a fejében maradt még egy lövést intézett rá, ez azonban nem talált. Ekkor maga ellen fordította a fegyvert, de a lövés nem találván, újból megtöltötte a hat lövetű revolvert s ekkor egyetlen lövéssel szétlőncsantotta a koponyáját. A rendőrség még elég jókor érkezett, hogy az anyát kihallgathassa. Az asszony előadta, hogy a gyilkos rimánkodva kérte, hogy engedje be, hadd bucsúzzék el tőle s odabenn egyszerre kitört rajta az örület, az ajtót bezárta s e szavakkal: Hát halj meg te is, meg a fiad is, ha nem leszel az enyém! kikapta kabátja zsebéből a revolvert s rálőtt. S az egész borzasztó vérengzés csak pár pillanat műve volt. A rémes eset egész Kecskeméten nagy feltűnést keltett. A gyilkos hulláját felboncolták s csakugyan megállapították a nagyfokú delirium tremenst, mely örületbe hajlalt át. A szerencsétlen áldozatok, az özvegy és fia életéhez nincs remény.

— **Száz esztendő a havason.** Ritka életkort ért a Szkerisórai havasok tenyvesei alatt, a osoria szirt tövében, Szásza-Vincza Verespatakkal szomszédos oláh pusztá egyik lakója. Kábula Ilinának hívták az egykor bámulatosan szép oláh asszonyt, a ki 1778-ban született s most halt meg. Száztizzenhét esztendőt töltött az apai fészekben, alig mosdulva ki az utóbbi félszázad alatt a havasok közül. Négy férjet temetett el, a legutolsót 1860-ban. Azóta özvegy volt. Még a század elején indított egy pört s többször mondta, hogy nem hal meg addig, a míg meg nem nyeri. Tepnapelőtt tudtára adták, hogy a közel száz éves pör is az ő javára dőlt el. „Most már meghalhatok!” mondá s tegnap délután csakugyan elhunyt csöndesen.

— **Megőrült herceg.** Pedró kóburgi herceg, egy bécsi gyógyintézetben van internálva. A herceg oly súlyos nagyzási és üldözési mániában szenved, hogy elbocsátásáról egyelőre szó sem lehet. Folytonosan őrizet alatt tartják s oly izgatott állapotban van, hogy folyógyógyuláshoz semmi remény.

— **Az árvíz.** Alig hogy egy-részen az országnak elmúlt az árvízveszedelem, a másik részen teljes rémességgel márismét pusztít és tengerrel borítja el a termőföldeket. Az újabb árvizekről a következőket jelentik:

A vilóvai töltés átvágása következtében Lok községnek és Tittel városnak tartó áradat két méteres eséssel rontott a kijelölt területre, írja levelezőnk. Rövid másfél óra alatt tengerhez lett hasonló az egész határ azon a környéken. Tittel városban az alsó részen huszonhét ház áll a hullámok alatt s ezek közül négy rövid idő alatt bedült. Rezsőfalván alig 80 ház áll még, ennyi hiján az egész község elpusztult. Ezt a nyolozvan házat is minden órában bedöntheti az áradat. A templom félméternyi víz alatt áll. A hajlékaikból kiszorított menekültek borzasztó kínokat szenvedtek az első napokban. Etlén, szomjan di-deregtek a töltéseken a szakadó esőben és szélben, várva a megmenekülés óráját. Egy 18 éves fiú, aki csontig átvolt ázva, palinkát kért egyik ismerősétől, és az tévedésből karbolvizet adott neki. Ezáméletlenül rogyott össze az első korty után s noha most már a kórházban ápolják, megmentéséhez alig van remény. A rezsőfalvi menekültek számára Ti-

telen Robiozey Aladár polgári iskolai igazgató indítványára népkönyha alakult; amely naponként kétszer ad meleg ételt a koldusbotra jutott árvizkárosultaknak. — Sopronból sürgönyzik: A csütörtök óta szakadatlanul tartó eső a városunkon keresztül futó Ikva-patakot annyira megdagasztotta, hogy ma reggel több utozát elöntött az ár. Igen sok pinzelakás a padmályig teli van vízzel. A város alatt levő malomnál a rétek Somfalvától Sopronig víz alá kerültek. Ha az ember a győri vasúton Darutalváig utazik, víznél alig lát egyebet. Ugyancsak Sopronból táviratozzák, hogy a Répce is kiáradt és Csepregnél több helyen átszakította a töltést. A kapuvári szelvénybeszámoló mérnököt kirendelését kérelmezte. A bánfalvi patak is átlépte töltését és Köp-házáig elöntötte a mélyebben fekvő földeket. Gráczból szintén árvízről tudósítanak. A tartós eső következtében a folyók és patakok megáradtak. A forgalom sok helyen szünetel.

— A gödöllői kir. kastélyból. A gödöllői kir. kastélyban nagy változás állt be. Csak pár hete, a hogy elhelyezték Zamboni helyettes várkapitány hivatalos helyisége fölött egy nagy fekete táblát, a melyen e szavak fénylenek. „Csász és kir. várkapitány-ság”, alatta „K. u. k. Schlosshauptmannschaft”. A főkapu bejáratánál vert vasból készült táblán, magyarul nagy betűk hirdetik, hogy a kastély — az udvar távollétében — naponként 7—12-ig és 1—7-ig nyitva van. A vasárnapi kirándulók nagy számban tekintik meg a kastély pompás terméit. A budai várak terméit is nem tapasztalt előzőkenységgel mutatják be, kivéve a királyné hálószobáját, mely a 80-as évektől el van zárva a közönségtől és a hova még a kir. hercegeknek is tilos a bemenet.

— Egy főúr jótékonyága. Mint a Rozsnyói Híradó írja, gróf Andrássy Dénes, a gróf Andrássy nemzetség monoki ágának utolsó férfi tagja, pazar jótékonyágot fejt ki az utóbbi időkben. A gróf nem csupán közöszölköt pártol, hanem egyeseket és családokat, sőt irodalmi téren érdemeket szerzett szegénysorsú tollforgatókat is segít, kivált ha kedvelt uradalmi főügyésze ajánlja azokat. A húsvéti ünnepekre is huszezer forintot küldött Kraszna-Horkán lakó főügyészéhez szétosztás végett. A jótékony grófhoz tömörkedően folyamodnak segélyért az uradalom intézőjének közvetítésével, mert a nagybárára Löbblingben tartózkodó főúr ki, tudvalevőleg messzszalianszot kötött a grófi özime és neve helyett csupán egyik predikátumát használja, másképen címzett leveleket nem fogad el. Rozsnyó és Csetnek városa nemkülönben a környék összes falvai már igen sokat köszönhetnek a világtól elvonult jótékony főúrnak.

HYMEN.

Herold Rezső kasszentmiklósi körjegyző eljegyezte Borsos Ferike kisaszszonyt, Reimholcs Lipót gyógyszerész sógor-nőjét.

GYÁSZROVAT.

† Balás Piroška. Súlyos csapás érte Balás István megyei számvétőt: kis leánykája meghalt, melyről részvételt vettük az alábbi gyászjelentést: Balás István és neje Mossotzy Ilona, gyermeke Böske úgy számos rokon és jóbarát nevében is mély fájdalommal jelentik feletjethetetlen drága gyermeküknek, illetve testvér és rokon Piroskának a folyó évi április hó 30-án, d. e. 9 órakor, élete hajnala 8-ik hónapjában történt elhunytát. Drága halottunk földi maradványai folyó évi május hó 1-én, d. u. 4 órakor fognak Ferdinánd-utca 4. számú házból a ev. ref. egyház szertartása szerint, az anyaföldnek átadatni. Isten veled felejtethetetlen kis angyalunk! Az örök világosság fényeskedjék felette! Arad, 1895. április hó 30-án.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az aradi kereskedő ifjak közmuvelődési körének választási ellenpárt tagjai tisztelettel felkéretnek, hátralékos nyugtájakat annál is inkább díjazni, mivel ellenkező esetben szavazati joggal nem bírnak. A végrehajtó bizottság.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

Öt hónapos szünet.

— A színház utolsó előadása. —

Leszkay Andor színtársulata tegnap bucsuzott Aradtól a „Grant kapitány gyermekei”-vel és egy fulladásig telt házzal.

Ez volt az utolsó előadás azon öt hónapi szünet előtt, mely alatt, ha elővessz bennünket a vágy viszontláni a mi kedves színészeinket, úgy bizony Nagyváradra kell utazni.

Ez az öt hónap csak nekünk szünet, nekik nem, sőt pihenésük talán csak abban áll, hogy a nyári szezon alatt egyik másik kap pár napi szabadságot, melyet telen nem reményelhetnek, de meg nem is kívánnak.

Már napok óta egész kis torradalom van a színház hátsó oldalán, hol a temérdek kullisszák, sutiták és óriási ládahegyeket rakták a tizenegy vasúti waggónra. A májusi költözködés misériáját talán Leszkay és a színészek érzik meg leginkább.

Olyanok ezek a színész-emberek, mint a vándor madarak, hol itt, hol ott lelnék tanyát, hol ezeknek, hol azoknak dalolnak nótát — de mindenütt szívesen várják és nehezen eresztik őket.

Igy vagyunk mi is most. Nagyon megszoktuk már a színházat aztán meg — mi tagadás benne — meg is szerettük azt a bohém népet, kinek isten talán mindenből bővebben adott a ragaszkodásból, a szeretetből is.

Most hogy bezárják a színház máskor tárva-nyitva hívogató kapuit, rosszul esik látni a kapuzárást. Az isten veled mellett különben ott marad vigaszul: viszontlátásra!

TÁVIRATOK.

Az állambevételek hanyatlása.

Budapest, április 30. (Saj. tud. táv.) A „Budapesti Tudósító” illetékes értesülés alapján megczáfolja a „Pol. Corr.”-nak azon híret, mintha az állambevételek annyira hanyatlottak volna, hogy az államháztartás egyensúlya fenyegetve van. A tavalyi gazdasági év kedvezőtlen lévén, természetesen az állambevételek folyton emelkedő irányzatában is rövid szünet állott be, de pl. az államvasutaknál az év elején mutatkozott kedvezőtlen eredmény pusztán az abnormis időjárás következménye volt, s azóta a forgalom a tavalyihoz képest is ismét emelkedett.

A magyar fegyvergyár mellőzése.

Budapest, április 30. (Saj. tud. táv.) Mint hírlik, Fejérváry minden erővel igyekezett 50000 fegyverre a megrendelést a magyar fegyvergyárnak megszerezni, de a gyár gyártmányai kifogásoltattak s így az egész tömeget Steyrben rendelik meg.

Zichy Nándor gr. és Bécs.

Budapest, április 30. (Saj. tud. táv.) Bécsből írják a Bud. Corrnak: Irányadó körökben Zichy Nándor gróf azon kijelentése, melyet a legutóbbi nyitrai választásnál tett, hogy aranygyapjas vitéz letére főhercegi rangban áll, rendkívül visszatetszést keltett, annál is inkább, mert az aranygyapjas rend csak olyan mint pl. a Szent István vagy Lipót rend.

Főispánok értekezlete.

Budapest, április 30. (Saj. tud. táv.) Beniczky pesti, és Rónay torontáli főispán a millenniumi ünnepély megbeszélése céljából egyesülésre hívják föl a főispánokat.

Zichy Jenő gr. utja.

Sátoraljaújhely, április 30. (Saj. tud. táv.) Az ősmagyarokat kereső Zichy Jenőt társaival utjukban ünnepélyesen fo-

gadták. Matolai alispánnak Zichy lelkesen felelt.

A tűzvész áldozatai.

Marosvásárhely, ápr. 30. (Saj. tud. táv.) Csikfalván ma nagy tűz volt, két legény, kik teheneket akartak menteni, bennégtek.

Vurmbrand gr. lemondása.

Bécs, április 30. (Saj. tud. távirata.) Mint hírlik, Wurmbrand gróf keresk. miniszter lemondott.

Katonatisztek tanulmányuton.

Bécs, április 30. (Saj. tud. távirata.) A közös hadügyminisztérium rendelete értelmében folyó évi június havában a katonai földrajzi intézet néhány tisztje Sziléziába fog utazni, hogy ott csillagászati és földtani tanulmányokat tegyenek.

A laibachi szerencsétlenség.

Laibach, április 30. (Saj. tud. táv.) A város még mindig a pusztulás és nyomor képét mutatja. A déli vasut pályaudvarán 1000-nél többen, az államvasuti pályaudvaron pedig 800 személy van beszállásolva. Még mindig nincs megállapítva, hogy hányan mehetnek vissza lakásaikba. A szükségbarakok építését természetesen serényen folytatják. Megközelítő becslések szerint 10,000 ember kénytelen lakását teljesen elhagyni és a már elutazott lakosok száma 3—4000-re rug. Megállapították, hogy a földrengés csak azért okozhatott oly nagy károkat a házakon, mert azoknak nagy része már a katasztrófa előtt oly rossz állapotban volt, hogy azokat már okvetetlenül ki kellett volna javítani.

Laibach, április 30. (Saj. tud. távirata.) Ma ismét erős földrengés volt. A lakosság újabb rémületbe esett.

Pusztító tüzek.

Boroszló, április 30. (Saj. tud. táv.) Brzinka falu leégett a nagy tűznek három ember áldozata lett.

Krakkó, április 30. (Saj. tud. táv.) Tarnov mellett Vainicben száznál több ház leégett.

A szerb király nyilatkozata.

Belgrád, április 30. (Saj. tud. táv.) A szerb radikálisokból kormányt alakítani ajánlották Sándor királynak. „Nem tehetem — felelte — erős kormányom volna az igaz, de engem elkergetne!”

Dementi.

Belgrád, április 30. (Saj. tud. táv.) Azt a hirt, hogy a Krisztics kabinet a skupstina mostani ülésszaka után visszalép, a kormányhoz közelálló körökben teljesen alaptalannak nyilváníják.

Törvényhozók sztrájkja.

Bukarest, április 30. (Saj. tud. táv.) A képviselőház és a szenátus kisebbségének tagjai tegnap mandátumaikat együttesen letették. A képviselőház elnöke kijelentette, hogy a kisebbségek eljárása törvényellenes, és ezért semmisnek tekiutendó. Lahovary külügyminiszter szerint a kormány és a többség semmiféle alkotmányellenes dolgot, ami ez el-

járást indokolná, nem cselekedett, vagy ha igen, azt észrevehették volna előbb is. Utalt a konzervatív kormány eddigi eredményes működésére. Allítólag a két ház kisebbsége azért folyamodott a kétségbeesett lépéshez, mert a bányatörvényt nem tudták megbuktatni.

A vörös május.

Páris, április 30. (Saj. tud. táv.) Az eddig beérkezett jelentések szerint azt lehet hinni, hogy a holnapi nap minden nevezetesebb zavargás nélkül fog lefolyni.

KÖZGAZDASÁG.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Uj-Árad, április 30.

A tavaszi vetések még folyton foglalkoztatják gazdáinkat, miért is a behozatal nagyon csekély volt, melynek java részét vízi mólóink jól tartott árakon fizették meg. — Behozatott mintegy 500 mmáza buza és 300 mmáza tengeri.

Elkelt:

I-ső minőségű buza 6 frt 80 krtól 6 frt 90 krig.

Közép minőségű buza 6 forint 50 krtól 6 forint 60 krig.

Tengeri 6 forint 40 krajczártól 6 forint 50 krig.

Zab névleges jegyzés 6 frt.

Arpa névleges jegyzés 5 frt 90 kr.

Roza névleges jegyzés 6 frt.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog ország jelentése. —

Budapest, április 30.

Gabona-üzlet: Buzát ma mérsékeltten kínáltak, a vételkedv szintén mérsékelt volt a az irányzat kellemesebb lett. Elkelt 15000 mm. teljes napi árakon.

	mmáza	kg	frt
Tiszavidéki	200	82.	7.57 ¹ / ₂
"	100	82.	7.55
"	100	80.	7.53
"	100	81.	7.50
"	300	80.	7.50
"	100	80.	7.45
"	100	80.	7.50
"	100	80.	7.50
"	100	80.	7.40
"	100	80.	7.45
"	100	79.	7.40
"	100	79.	7.40
"	100	78.	7.52 ¹ / ₂
Pestvidéki	200	80.	7.45
"	100	79.	7.37 ¹ / ₂
"	100	79.	7.52 ¹ / ₂
"	200	80.	7.47 ¹ / ₂
"	200	78.	7.25
Székesfehérvári	400	79.	7.35
"	300	78.	7.35
"	200	77.	7.35
Tolnai	350	81.	7.40
"	150	80.	7.40
"	300	79.	7.40
"	100	79.	7.40
Bánáti	4400	78.	7.32 ¹ / ₂
Bajai	1150	78.	7.30
Ó-Becsei	1000	79.	7.50
Felsőmagyarországi	2000	79.	7.30
"	2300	79.	7.20
Raktáron	2000	80.	7.31
Zab	100		7.10
"	100		7.05
"	100		6.90
"	100		6.75
"	200		6.05
"	200		6.50
"	300		6.70

Határidő-üzlet: Amerikából ma is szilárdabb árfolyamokat jelentettek, mindazonáltal nálunk változatlanul indult az üzlet busában, míg később az igen élénk üzletmenetre pár krral megszilárdult. Tengeri a tegnap esti szilárd árfolyamokon indult, a tekintettel az igen élénk vásárlási kedvre zárlatig 2-3 krral emelkedett. Zab és roza szilárdabbak.

Zárul 11 órakor:

Buza március-április	7.26-7.27
Buza szeptember-október	6.30-6.32
Tengeri május-június	6.99-7.01
Tengeri őszre	7.02-7.03
Zab március-április	6.50-6.55
Zab őszre	6.10-6.12
Káposztarepoze	10.55-10.65

Külföld: New-York: buzára $\frac{3}{8}$ szilárdabb, tengerire $\frac{1}{8}$ lanyhább. Chi-

oa go: buzára $\frac{1}{8}$ szilárdabb, tengerire $\frac{3}{8}$ lanyhább. Páris London és Liwerpool szilárd.

Ertéktőzsde: Lanyha külföldi zárlatra nálunk is lanyhán indult az üzlet a tekintettel a csekély keresletre ugy nemzetközi mint helyi papírok lanyhán zárultak.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	394.10
Magyar hitelrészvény	458.20
Osztrák államvasut	482.—
Rima-Murányi	274.25
Déli vasut	106.50

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok. 1895. évi április hó 29-én. Hízott sertés árak. I. Magyar elsőrendű. I. Öreg nehéz (páronként 400 kg-on felüli súlyban) 44.5-45. krig. Öreg közép (páronként 300-400 kilogramm súlyban) 44.-44.5 krig. Fiatal nehéz (pkint 320 kg-on felüli súlyban) 47.-48. krig. Fiatal közép (pkint 251-320 krig súlyban) 45.5-46.5 krig. Fiatal könnyű (pkint 250 kg. terjedő súlyban) 45.-46. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kg-on felüli súlyban) 44.-48.5 krig. — Közép (pkint 220-280 kg. súlyban) 44.-45. krig. — Könnyű (pkint 220 kg. terjedő súlyban) 45.-45.5 krig. Szerbiai: Nehéz (páronként 250 kg-on felüli súlyban) 45.5-46. krig. Közép (páronként 220-250 kilogramm súlyban) 45.-46. krig. — Könnyű (páronként 220 kg. terjedő súlyban) 44.5-45.5 krig. Sertésleltetés szám 1895. április hó 26-án volt készlet 156,327 darab. 1895. április hó 28-án felhajtott: 5436 darab. 1895. április 28-án elszállított 2594 drb. 1895. április 29-én maradt készletben 159,169 drb. — A hízottsertés üzletirányzata: Változatlan.

Szeszűzlet.

— Április 30. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban ársz. szesz 52.50, kicsinyben 53.— hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{2}$ beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, április 30. d. a. 5 óra.

F	a	j	ár	100 kg. ár
Buza bánási uj.	7.25	7.50
Buza tiszavidéki	7.30	7.55
Buza pestvidéki	7.25	7.50
Buza fejmegyei	7.25	7.50
Buza bácskai	7.35	7.60
Roza uj, I-ső rendű	5.90	5.95
Roza uj, II-od rendű	5.85	5.90
Arpa takarmány	6.40	6.60
Arpa égetni való	6.65	6.90
Arpa sörfőzdei	7.10	8.10
Zab	6.85	7.10
Tengeri bánási	6.95	7.—
Tengeri másnemű	6.95	7.—
Káposzta-repoze bánási	—	—
Köles	6.20	6.80
Buza márcz.-ápr.	7.20	7.30
Buza szept.-okt.	7.2	7.25
Buza máj.-jun.	7.14	7.18
Roza márcz.-ápr.	6.—	6.05
Tengeri máj.-jun.	6.99	7.—
Tengeri aug.-szept.	—	—
Tengeri októberre	—	—
Zab márcz.-ápr.	6.50	6.55
Zab szept.-okt.	6.07	6.09
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.	10.55	10.60

LEGTÜNETI ÉSZLELETEK.

Hó és nap	Légnyomás		Hőmérséklet	
	legmagasb	legalacsonyabb	legmagasb	legalacsonyabb
Április 20	765.9	763.7	13.7	6.3
" 21	67.1	66.8	13.9	6.0
" 22	67.0	64.5	15.5	6.1
" 23	64.0	62.1	18.6	5.0
" 24	63.3	61.2	21.8	6.0
" 25	63.2	61.3	21.9	7.2
" 26	60.5	55.4	20.0	7.8

Hó és nap	Szél		Felhőzet	Csapadék	Észrevétel
	iránya	erőssége			
Április 20	DK.	4	borult	1.4	kissé esett
" 21	N.	4	borult	—	—
" 22	N.	5	félborult	—	—
" 23	EK.	4	félderült	—	—
" 24	DK.	3	derült	—	—
" 25	DK.	5	derült	—	—
" 26	DK.	7	borult	—	—

POSGAY LAJOS dr.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru és értéktőzsden.

Budapest, 1895. április 30.

Magyar aranyárjádék $\frac{4}{100}$	128.25
Magyar koronárjádék $\frac{4}{100}$	99.20
Magyar arany $\frac{4}{100}$	126.50
Magyar ezüst $\frac{4}{100}$	104.—
Magyar keleti vasut 1876.	125.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar italmegváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.25
Magyar nyereség-sorsjegy kölcsön	162.50
Tiszasabályozási és szegedi kölcsön	149.50
Osztrák papírjádék	101.25
Osztrák járadék ezüst	101.25

VIZJELZÉS.

1895. évi április hó 30-án reggel 7 órakor észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérésén.

Észlelési állomás	Hőmérséklet	Időjárás	Vízállás	Ágymagasság
	°		cm	cm
Branyicska	+ 12°	felhős	+ 146	—
Gyulafehérvár	+ 7°	felhős	+ 88	—
Árad	+ 12°	felhős	+ 30	—
Makó	+ 11°	felhős	+ 284	—
Szeged	+ 10°	felhős	+ 745	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Árad, 1895. április 30.

A m. kir. folyamméréséki hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Április 30. —

Náder szálloda: Mózes Mihály körjegyző, Boros-bea, Szávits György községi jegyző, Temes-Ujfalú. Fényes Gusztáv gazdatiszt, Apate ek. Schwarz Henrik ügyvédjelölt, Pancsova. Werler Péter lelkész, Simonyfalva. Zelinka Ignác fakereskedő, Fogaras.

Három Király szálloda: Javorszky András oszondör, Zombor. Volner Károly kereskedő, Gyula. Rusz László ügynök, Gyula. Farkas Gyula s-gédjegyző, Paulis.

Arany Kulcs szálloda: Kutacs Andráshé, Nagyhal-magy. Kánics József kereskedő, Karlóca. Fischer Jakabné kereskedő, Apáti. Ser István cz'pész, Pécska. Steiner Miksa kereskedő, Szapáryliget. Weiss Ignác vendég-lős, Menyháza. Kovács Zoltán kereskedő, Battonya.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Kerestetik

haszonbérbe vétel végett

6-700 holdas földbirtok

hozávaló épületekkel.

Bővebb felvilágosítást nyújt e lap kiadóhivatala.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-ség becses tudomására hozni, hogy a

Városligeti vendéglőt

a mai kor igényeinek megfelelőleg ujonnan berendeztem és azt

május 1-én reggel

egy zenekar közreműködése mellett megnyitom.

Főtörökvésem oda fog irányulni, hogy kitűnő meleg és hideg ételek, valamint tiszta és hamisítatlan italok, pontos szolgáltatást a n. é. közönség pártfogását és jóindulatát kinyerjem.

Kiváló tisztelettel:

Schwéznér Károly,
vendéglős.

837

* Az ezen rovat alatt közzétett hirdetések nem vállal felelősséget a szöveg.

5667/1895.

Hirdetés.

A nagymélt. m. kir. belügyminiszter urnak 426/1895. Eln. sz. a. kiadott körrendelete értelmében, ezennel közhirrre tétetik, hogy az a ki Janku Avrahámnak tervezett szobor felállítása érdekében bármily cselekménye által közreműködik, adományokat gyűjt, vagy ad, kihágást követ el, és 15 napig terjedhető elzárással és 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1895. évi márczius hó 23.

A városi tanács.

796/1895. szám.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál az 1800 frt fizetéssel kapcsolatos második almérnöki állás kinevezés útján betöltendő lévén, azokat akik ezen állást elnyerni óhajtják s az 1883. évi I. t. sz. 10. §-ban megjelölt minősítéssel bírnak, felhívom, hogy pályázati kérvényüket hozzám f. é. május hó 25-ig bemutassák.

Arad, 1895. évi április hó 21.

Salacz

kir. tanácsos polgármester

5407/1895. sz. kh.

Hirdetmény.

Felmerült esetből kifolyólag a közfogyasztás céljából a piacon árusítani szándékoló ugynevezett kneip borjunak a piacon akár a sátorban, akár nyílt helyen való megnyuzását, felbonczolását és feldarabolását, köztisztasági és közegészségi tekintetből ezennel betiltom s figyelemztetem mindazon meszáros, hentes és bárányvágó iparosokat, hogy a piacon közfogyasztásra és eladásra szánt úgy nevezett kneip borjut a piacra megnyuzott, felbonczolt és feldarabolt állapotban, szállítsák ki, mivel ellen esetben az 1876. évi XIV. t. cz. 7. §-a értelmében fognak büntettetni.

Kelt Aradon, 1895. évi április hó 11-én a kapitányi hivatal mint I-ső fokú egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos

főkapitány.

212/895. g. sz.

Hirdetmény.

Közhirrre teszem, hogy a városi legelőkre beosztandó szarvasmarhák és lovak után eső bejelentési díjak f. évi április hó 23-tól 30-ig bezárólag terjedő idő alatt a városi pénztárba befizetendők. A díjak befizetésekor a pénztári hivatal kiszolgáltatja a legeltetési jegyeket, melyekkel a szarvasmarhák és lovak a legelőre bocsátásra kitűntetett napokon a legelőre bocsáthatják.

A legelőre kibocsátás idejét f. évi május hó 4. és 5-ik napjára tűzöm ki.

Aradon, 1895. évi április hó 21-én.

Varjassy

gazdasági tanácsnok

5143/1895.

Hirdetés.

A nagymélt. földmívelésügyi m. kir. miniszterium 15048/895. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhirrre tétetik, hogy a galicziai cs. kir. helytartóság 1895. évi február hó 25-én 14834. sz. a. kelt hirdetménye szerint, a ragados száj és köröm fájás esetleges behurczolásának veszélye miatt, a szarvasmarhák, juhok, kecskéknek és sertéseknek Magyarországból Galiciába való bevitelére tilos.

Arad, 1895. évi márczius hó 16.

A városi tanács.

Aradi légszeszvilágítási részvénytársulat.

Hirdetmény.

Törlesztési tervünk értelmében részvényeink közül a

39, 182, 378, 418, 473, 531 és 787

számu részvények lettek kisorsolva:

1894. évi részvénytörlesztvényeink 15 frtjával

valamint a

kisorsolt részvények 200 forintjával

folyó évi május 1-től fogva

az Aradmegyei takarékpénztár pénztáránál

váltatnak be, miről a t. cz. közönséget értesítjük.

Arad, 1895. április 30.

358

Az igazgatóság.

257/1895. rh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhirrre teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 1895. évi 3708. számú végzése következtében az aradi ipar- és népbank javára Tamasdán Petru és társai ellen 580 frt s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 925 frtra becsült 1 gőzmozgony és 1 czeplőszekrény teljes felszereléssel nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. bíróság 1290/1895. számú végzése folytán a helyszínén, vagyis Ó-Pécskán, főut 1069. sz. házban leendő eszközölésére 1895. évi május hó 4-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 109. §-a folytán megállapított feltételek szerint, melyek Ó-Pécska község házában és a bíróság hirdetési tábláján megtekinthetők — a hivatkozott törvény 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Pécskán, 1895. évi április hó 25-ik napján.

356

Klein Henrik

kir. bír. végrehajtó.

4654/1895.

Hirdetmény.

A közös hadsereg katonai nevelő és képző intézeteiben az 1895/96-ki tanév kezdetén betöltendő magyar állami alapítványi helyekre vonatkozó pályázati hirdetmény a nagymélt. m. kir. honvédelmi miniszterium által leküldetvén, közhirrre tesszük, hogy ezen pályázati hirdetmény levéltárunkban bármikor betekinthező.

Aradon, 1895. évi márczius hó 9-én.

A városi tanács.

„Aradi nyomda részvénytársulat” könyvnyomdája.

Tisztelettel tudatom a nagy érdemű közönséggel miszerint

f. évi május 1-től

Arad Szt.-István-utca 1.^a sz.

alatti házban lakom.

alázatos szolgája

Simon Sátor

357

városi t. aljegyző

260/1895. gazd. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a törvényhatósági utakon 1895. évben teljesítendő s alább felsorolt utépítési és ártisztítási munkáknak elvállalása iránt f. é. május hó 6-án d. e. 9 órakor árlejtést tart.

Árlejtés alá bocsátatnak a következő munkák:

1. A vizesi út 9—10 kilometerig terjedő részének zuzott kavicscsal leendő kiépítése 6950 frt.

2. Ugyancsak a vizesi út 0—9 kilometerig terjedő részének zuzott kavicscsal való ellátása 7430 frt.

3. A kurticsi út rostált Maros kavicscsal való ellátása 3345 frt.

4. A sofronyai uton szükséges földmunkák 452 frt.

5. A tornyai uton rostált Maros- vagy banya kavicscsal való ellátása 994 frt 40 kr.

6. A törvényhatósági utakra szükséges kilométer-köncék előállítására és szállítására 540 frt-nyi kiküldési árak mellett.

Bánompénzül leteendő a kiküldési ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1895. évi április hó 27-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula

aljegyző.